

A man with a beard, wearing a dark long-sleeved shirt and dark pants, is sitting in a modern, light-colored ergonomic office chair at a white desk. He is looking down at a laptop. In the foreground, a baby with light hair, wearing a dark and light striped shirt, is crawling on a light-colored floor, looking towards the man. The background is a bright, minimalist room with white walls and a large window.

Osaaminen ja koulutuspalvelut vuonna 2030

Kuntaliitto – Maakuntafoorumi:
**Väki vähenee –
karkaavatko toisen asteen
koulutuspalvelut**

9.4.2019

Vanhempi neuvonantaja

Tapio Huttula

Sitra

SITRA

Tavoitteena 30 keskeisen toimijan yhteinen tahtotila

Yhteistyössä 30 elinikäisen oppimisen keskeistä sidosryhmäorganisaatiota:

Julkishallinto

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
Opetushallitus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Valtion työmarkkinalaitos
Valtiovarainministeriö

Eläkevakuutuslaitokset

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
Keva
Työeläkevakuuttajat TELA

Edunvalvonta

Akava
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene
Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Keskuskauppakamari
KT Kuntatyönantajat
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Sivistystyönantajat
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI
Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK
Suomen Kuntaliitto
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI
Suomen Ylioppilaskuntien liitto SYL
Suomen Yrittäjät
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
Vapaa Sivistystyö

Seurantaryhmä

(Organisaatioiden ylin johto)

Koordinaatioryhmä

(Organisaatioiden nimetyt edustajat)

**Sitran
avainalue-
tiimi**

+ **SITRA** *fasilitoivana sillanrakentajana ja areenan tarjoajana*

Elinikäinen oppiminen vaikuttavana investointina

Hallinnon alat

**Osaamisen kehitys,
koulutus
(OKM + MUUT)**

**Työ ja toimeentulo
(TEM)**

**Sosiaalinen
oikeudenmukaisuus
ja hyvinvointi
(STM)**

**Sisäinen turvallisuus,
oikeusturva ja
kansalaisyhteiskunta
(SM, OM)**

Elinikäinen oppiminen
voidaan nähdä vaikuttavana
ennakoivana investointina,

joka onnistuessaan vähentää
kalliiden korjaavien
toimenpiteiden tarvetta.

SITRA *fasilitoivana sillanrakentajana, areenan
tarjoajana sekä kokonaiskuvan katsojana, erityisesti
rahoituksen osalta.*

*Elinikäiseen oppimiseen
vaikuttavia megatrendejä*

- Teknologian nopea kehitys
muuttaa työtä ja oppimista
- Ekologinen kestävyyskriisi
– tarve rakentaa
hyvinvointia kestävästi
- Väestörakenteen muutos
Esim. Huoltosuhde,
Ilmastopakolaiset
- Demokratian rapautuminen
ja osattomuus

KOHTI ELINIKÄISTÄ OPPIMISTA

Yhteinen tahtotila, rahoituksen periaatteet
ja muutoshaasteet

Julkistettiin
7.2.2019

#osaamisen aika

Julkistettiin
26.3.2019

Miksi

Elinikäisen oppimisen tarkoitus

Millainen merkitys elinikäisellä oppimisella on yksilön elämässä, yhteisöjen toiminnassa ja koko yhteiskunnassa?

Muutosnäkymät

Muutosnäkymällä pyritään kuvaamaan kehityksen suuntaa: Millaiseen maailmaan nykyjärjestelmä on rakennettu? Miten olosuhteet ovat jo muuttuneet? Mikä on oletuksemme tulevien muutosten suunnista?

Tahtotila

Tahtotilalla viitataan siihen, miten asioiden tulisi ideaalisti olla tulevaisuudessa. Esimerkiksi: "Osaamistarpeisiin vastataan monipuolisesti, joustavasti ja ketterästi."

Muutoshaasteet

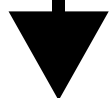
Muutoshaasteet kuvaavat joukon keskeisiä haasteita matkalla tahtotilan toteutumiseen.

Rahoituksen periaatteet

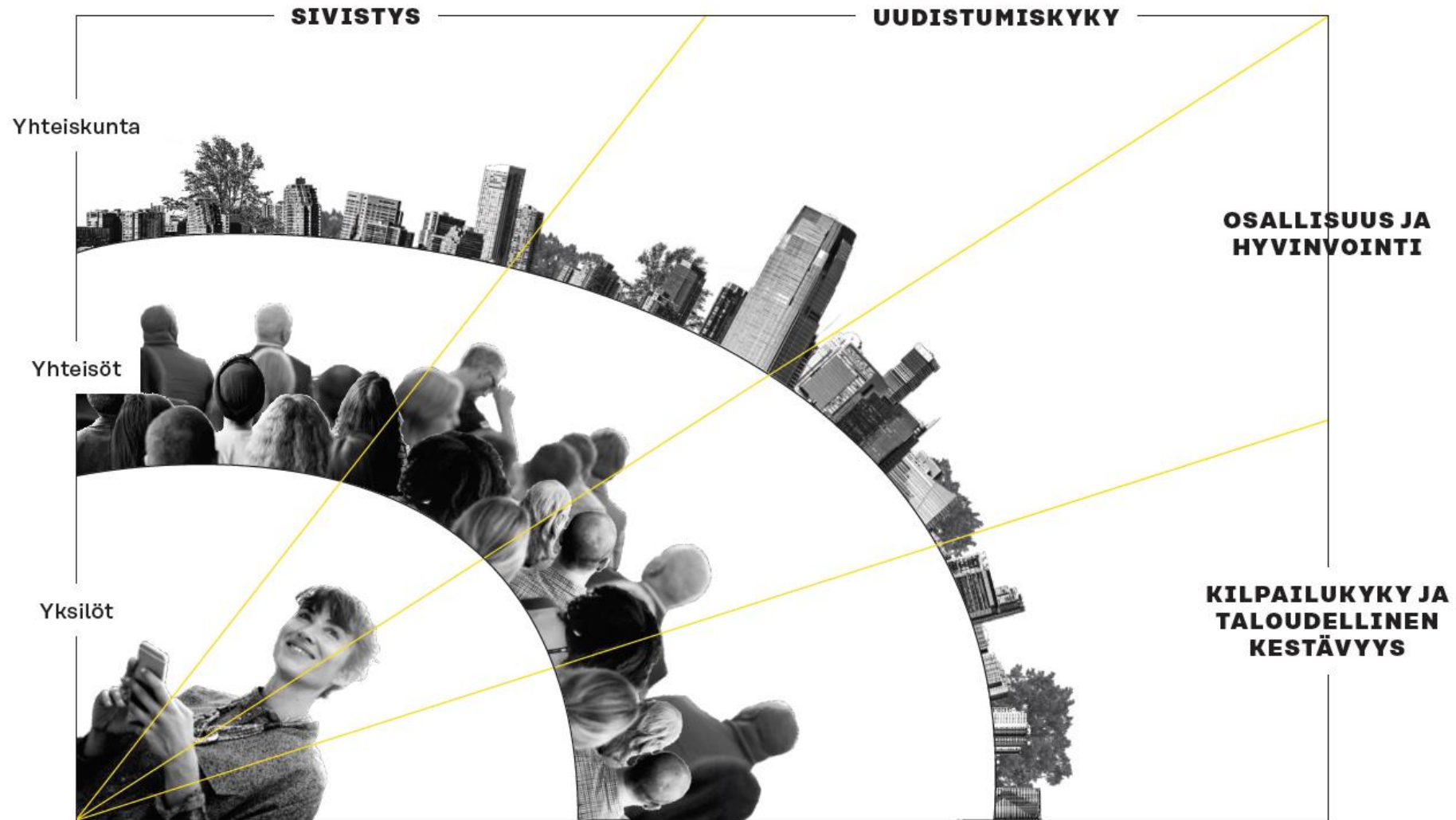
Rahoituksen periaatteet kuvaavat linjauksia, joilla tahtotilan toteutumista voidaan tukea.

Miten

#osaamisen aika

KUVA 3. ELINIKÄISEN OPPIMISEN TARKOITUS

Muutosnopeus haastaa nykyjärjestelmät

Ennen

Talous kasvaa vakaasti ja osaamisen kysyntä muuttuu hitaasti. Koulutusjärjestelmässä tuotettava tutkinto riittää useimmiten turvaamaan työn ja toimeentulon koko elämän ajaksi. Osaamista päivitetään tarvittaessa työn ohessa.

Nyt

Kiihtyvä teknologinen kehitys ja työn globalisaatio muuttavat osaamisvaatimuksia. Koulutusjärjestelmä tarjoaa tutkinnon ja tuottaa oppimaan oppimisen taidot. Tarve jatkuvalle oppimiselle korostuu työtehtävien muuttuessa. Täydentäviä oppimisen tapoja kehitetään.

Jatkossa

Osaamista tuotetaan ja tunnustetaan entistä enemmän koulutusjärjestelmän ulkopuolella. Perustaitojen täydentäminen on jatkuvaa työtilanteesta riippumatta. Todistettua osaamista tuotetaan koulutusjärjestelmän, työelämän ja epävirallisten verkostojen uudenaikaisessa yhteistyössä.

Yhteiskunnan monimuotoisuus lisääntyy

Ennen

Homogeeninen yhteiskunta (elinkeinorakenne, kulttuuri) tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuksia sosiaaliseen nousuun ja itsensä kehittämiseen.

Työsuhteet ovat vakaita, ja tuottavuuskasvu näkyy positiivisena tulokehityksenä. Tuen tarve on poikkeuksellista ja satunnaista.

Nyt

Heterogeenisuus lisääntyy: elinkeinorakenne muuttuu, kulttuurinen diversiteetti lisääntyy, alueet eriytyvät ja väestö ikääntyy. Tuen ja ohjauksen tarve lisääntyy ja moninaistuu.

Jatkossa

Monimuotoisuus on uusi normaali, ja erilaisia yhteisöjä ja verkostoja syntyy. Luova tuho muuttaa alueita, elinkeinorakennetta ja työpaikkoja. Tuen ja ohjauksen tarve on yksilöllistä.

Osaamisen merkitys kestävän talouskasvun ja hyvinvoinnin perustana korostuu

Ennen

Vakaa työvoimaintensiivinen talouskasvu ja positiivinen tuottavuuskehitys varmistavat hyvinvointipalvelujen rahoituksen. Kasvava väestö takaa työvoiman riittävyyden. Valtaosa suomalaisista osallistuu tuottavaan työhön.

Nyt

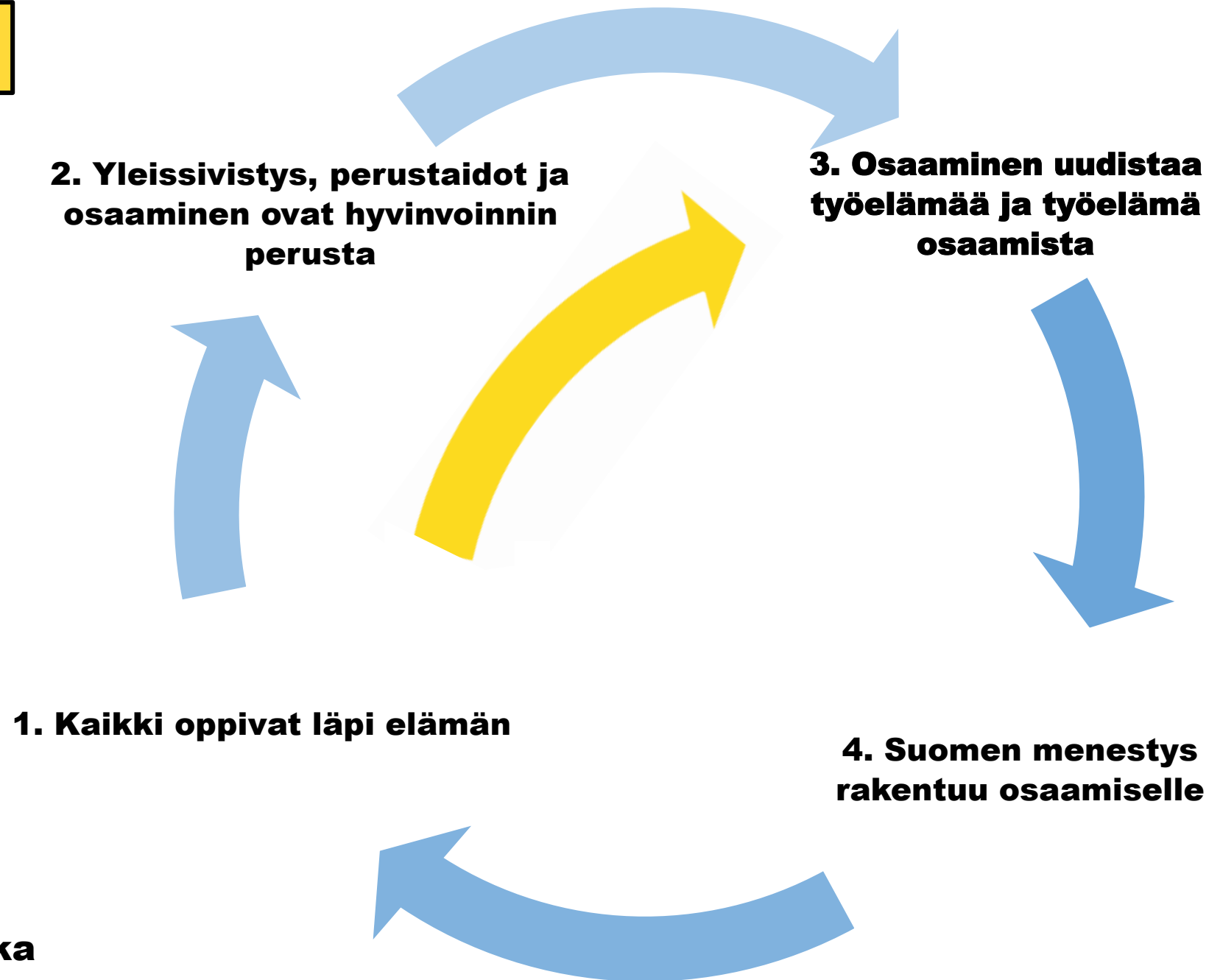
Tuottavuuskehitys hidastuu ja talouskasvu on entistä riippuvaisempi kansainvälisestä kilpailukyvyistä. Kilpailukyky edellyttää osaamista ja uudistumiskykyistä yhteiskuntaa. Osaavan työvoiman saatavuus muodostuu kasvun esteeksi.

Jatkossa

Talouskasvun ja hyvinvoinnin välttämätön irtikytkentä luonnonvarojen ylikäytöstä tiedostetaan. Uudistuvan osaamisen merkitys hyvinvoinnin lähteenä korostuu. Osaamistason riittävyys ja eri tavoin hankittujen osaamisten yhdistäminen ovat uusia haasteita.

TEESIT

#osaamisen aika

SITRA

TEESI 1

Kaikki oppivat läpi elämän

Tulevaisuuteen ja ihmiseen luottava yhteiskunta mahdollistaa luovuuden, henkisen kasvun ja oppimisen kaikille läpi elämän. Ihmisen aktiivisuus ja halu kehittyä luovat edellytykset yksilön ja yhteiskunnan hyvinvoinnille.

#osaamisen aika

Tahdomme, että:

- A** Osaamisen jatkuva kehittäminen on aidosti mahdollista kaikille.
- B** Osaamistarpeisiin vastataan monipuolisesti, joustavasti ja ketterästi.
- C** Jokaista tuetaan kasvussa vastuuseen ja intohimoon oman osaamisen kehittämisestä.
- D** Ohjausta tarjotaan kaikissa elämäntilanteissa ja erityisesti siirtymissä. Palveluiden on oltava integroituja ja kokonaisvaltaisia.
- E** Yksilöt ja yhteisöt pystyvät tekemään osaamisensa näkyväksi ja hyödyntämään sitä.

SITRA

TEESI 2

Yleissivistys, perustaidot ja osaaminen ovat hyvinvoinnin perusta

Osallisuuden ja onnistumisen kokemukset ylläpitävät vakaata yhteiskuntaa. Yleissivistys ja jatkuvasti ylläpidetyt perustaidot varmistavat mahdollisuuden kiinnittyä yhteiskuntaan ja elää merkityksellistä elämää muutosten keskellä.

#osaamisen aika

Tahdomme, että:

- A** Lasten ja nuorten voimavaroja, itsetuntoa sekä oppimisen motivaatiota ja iloa tuetaan kokonaisvaltaisesti niin koulutusjärjestelmässä kuin muissakin kasvuympäristöissä.
- B** Kaikki saavat perusopetuksen ja toisen asteen tutkintojen tasoiset perustaidot ja -osaamiset.
- C** Kaikki ylläpitävät ja uudistavat perustaitojaan läpi elämän. **Koulutuksen saavutettavuus on varmistettava ja tarjottava yksilölle soveltuva tuki ja oppimisympäristöt.**
- D** Tutkinnoilla on yhteisesti sovittuina osaamiskokonaisuuksina merkitys tulevaisuudessakin. Tutkintorakenteita, sisältöjä ja pedagogiikkaa kehitetään ennakoivasti kasvatuksen tarpeisiin sekä yhteiskunnan ja työelämän muutoksiin vastaten.
- E** Taiteen, kulttuurin, liikunnan ja urheilun keskeinen rooli yleissivistyksen ja osallisuuden rakentumisessa tunnustetaan.

TEESI 3

Osaaminen uudistaa työelämää ja työelämä osaamista

Suomessa on maailman parhaat puitteet verkottuneelle yhdessä oppimiselle, osaamisen uudistamiselle ja innovaatioiden syntymiselle. Uusi osaaminen syntyy entistä useammin muuttuvassa työelämässä ja muissa oppimisen paikoissa. Koulutusjärjestelmä tukee työelämän uudistumista.

#osaamisen aika

Tahdomme, että:

- A** Suomessa siirrytään ennakoivien rakenneuudistusten aikaan, mikä varmistaa työvoiman osaamisen jatkuvan kehittämisen ja pidentää työuria.
- B** Suomeen luodaan maailman parhaat edellytykset laajapohjaisille yhdessä oppimisen ekosysteemeille.
- C** Oppiminen on työelämässä helposti saavutettavissa ja osaaminen hyödynnettävissä.
- D** Oppilaitosten roolia työelämässä ja muualla tapahtuvan oppimisen tukemisessa sekä työssä syntyvän osaamisen osoittamisessa vahvistetaan.
- E** Eri tavoin hankitun osaamisen tunnistamiselle ja tunnustamiselle luodaan yhtenäiset pelisäännöt. Työelämän uusiin tarpeisiin luodaan osaamiskokonaisuuksia, joihin tunnistetaan eri tavoin eri ympäristöissä hankittu osaaminen.

TEESI 4

Suomen menestys rakentuu osaamiselle

Korkea osaamistaso mahdollistaa työn tuottavuuden kasvun sekä korkean työllisyysasteen. Näin varmistetaan hyvinvointi-yhteiskunnan rahoitus ja Suomen kilpailukyky. Osaava Suomi on kansainvälisesti vetovoimainen, mikä turvaa osaajien riittävyyden.

#osaamisen aika

Tahdomme, että:

- A** Suomi nostaa koko väestön ja organisaatioiden osaamistasoa.
- B** Suomessa toteutetaan laaja-alaista, politiikkalohkot yhdistävää ja pitkäjänteistä elinikäisen oppimisen politiikkaa.
- C** Osaamisesta ja osaajien riittävyydestä huolehditaan. Osaava ja uudistuva Suomi houkuttelee kansainvälisesti ja työurat ovat kestäviä.
- D** Ihmisten hyvinvoinnista ja mahdollisuuksista osallistua työelämään huolehditaan. Näin turvataan korkea osallistumisaste ja kestävä talouden perusta.
- E** Yhteinen kansallinen osaamispääoma tehdään näkyväksi.

Mitä seuraavaksi?

17.-18.6. Oodi osaamiselle -tapahtuma

Kiitos ja keskustelu jatkuu...

**FB: Osaamisen aika –
elinikäisestä oppimisesta
kilpailukykyä ja hyvinvointia**

#osaamisen aika

osaamisen aika@sitra.fi

tapio.huttula@sitra.fi

